

OLGA

Vaxbarnet

ÖVERSÄTTNING AV JOHANNE LYKKE NADEREHVANDI

RAVN

ROMAN

WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

Av Olga Ravn har tidigare utgivits:

De anställda 2023

Celestine 2016

På annat förlag:

Mitt arbete 2022

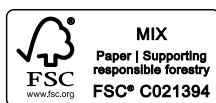
Den vita rosen 2017

Jag äter mig själv som ljung. Flicksinne 2013

**Nordiska
ministerrådet**

Denna översättning har fått stöd från Nordiska ministerrådet.

Wahlström & Widstrand

www.wwd.se

Copyright © Olga Ravn 2023

Översättning: Johanne Lykke Naderehvardi

Omslag: Ateljé Grotesk

Tryck: ScandBook EU, 2024

ISBN 978-91-46-24194-2

TROLLOMSRYKTE

Jag är ett barn av bivax. Och jag är som en docka lika stor som en människas underarm. Man har försett mig med hår och naglar från personen som ska lida. Jag blev buren av min husmor i 40 veckor, under hennes högra arm, som vore jag ett äkta barn, och mitt vax mjuknade av hennes värme. Till slut tog hon mig till en präst, det var på natten och kyrkan var mörk och tyst, och han döpte mig, vaxbarnet. Jag var ett redskap. Det var på Nakkebølle Gods på Sydfyn. Min mun av vax går inte att öppna.

Jag känner människorna väl, men de känner inte mig. Jag är en bild i brist på ett barn. Jag har en så bottenlös schaktformad längtan efter henne, hon som skapade mig, vars namn var Christenze Kruckow. Hennes svett doftade så kryddigt . . . av nejlikor, liksom. Det fanns vagnar och hästar och soldater. Det fanns mejram och timjan och nypon. Det fanns skepp som reste långt ut på havet för att tvinga till sig landområden. Det fanns skepp fyllda med kroppar i lastens mörker. Det fanns ett skrik. Och en förfining. Det skiraste mönster kastat av solen genom biktstolens galler. Och genom städerna gick religiösa processioner och sjöng underbara sånger. Året gick och åren gick. Och jag var ett vaxbarn. Jag åldrades inte. Jag låg i jorden och såg alltihop. Insekter och maskar närmade sig, men försvann igen när de anade att jag var förgiftad. Jag såg riken resas, stater etableras, makt centraliseras. Jag såg molnen hasta förbi. Jag såg oljan skjuta som ormbunkar från jorden i stora blanka tungor. Jag såg händerna lyfta sig knutna. Jag såg knivar blänka, barn leka. Jag såg ånglok,

den minsta delen splittrad och sprängd. Jag låg i jorden. Och därifrån kunde jag, vissa tider i månaden, betrakta den lysande månen. Ingen bar mig längre.

Det är aldrig någon som lyssnar på vad jag säger. Även om jag talar hela tiden. Jag är en klump bivax skapad till en nyföddes avbild. Jag är inte mer än det som kan smälta och stelna igen under natten. Ingen kommer ner till mig. Jag ligger och talar med ögonen. Min familj finns inte längre, eller mitt slags familj, en mycket stor sådan, finns inte längre. Och ändå talar jag. Bara en ström av ord som hela tiden glider ur mig, och jag tycker också själv att det känns pinsamt. Men jag kan inte hindra det, munnen bara går och går, men nej, trots det vet jag inte hur orden undslipper mig, jag har ju ingen strupe, inga stämband, ingen tunga. Men vem är intresserad av det? Barn ska synas men inte höras, säger man. Men jag säger ju att jag inte är något barn, bara något som liknar ett barn. Något som längtar efter att vara det. Jag är en inre händelse. Till min natur ofärdig eller dömd till en väntan. Jag väntar på min husmor som aldrig kommer, eftersom hon är död. Nu talar jag återigen till jorden som ligger på mitt ansikte. Nu talar jag återigen till det halvt förkollnade, det snart komposterade äpplet, som någon slängde ifrån sig där jag låg.

Det var en natt då jag ännu befann mig i min husmors säng. Ja, jag minns det. Hon vaknar med ett ryck, sätter sig upp, tittar ut. Det finns andra i stadens hus omkring henne som vaknar på samma sätt. De vet inte varför. De har en så konstig känsla. Jag betraktar dem. Jag kan höra deras tankar. Det är något som inte stämmer. Havet är som om det simmat in i deras rum, den salta luften. De vet det inte ännu, men ändå anar de det. Jorden vrider sig långsamt in i det moderna. I ett omärkligt ögonblick har den gamla världen oåterkalleligt förlorat mot den nya.

När en kvinna i min närhet skulle föda låg jag i jorden och blev liksom lyft, som om vartenda barns ankomst var en chans att få en plats, att min själ skulle fara in i en av de nyfödda och min mun öppna sig och utstöta sitt första skrik. Men jag låg kvar.

När en kvinna i min närhet skulle föda skickades det ilbud till barnmorskan och till de kvinnor som den födande på förhand hade bett komma. Alla släppte vad de hade för händer och kom så snabbt de kunde. Vissa i natten, andra i den frostklara morgonen; med raska fjät kom de och tog över hushållet så fort de klivit innanför dörren. De införde en ny och tillfällig ordning, så alla som vanligtvis höll till i huset fick hitta nya platser att vara på. Jag såg dessa kvinnor slå en ring kring den födande och leda henne till badstugan. Jag såg dem ösa vatten över de glödande stenarna, jag såg bastuvärmen och de ångande örterna. De klädde av den födande och den nakna var Anne Bille, Nakkebølles unga husfru. Och vid badstugans stenvägg hade man lagt mig i jorden och där låg jag och lyssnade på Anne Bille som födde sitt första barn. Och barnmorskan kom med långa steg, hon var känd för att kunna lägga över den födandes smärta på en annan, och man sa så, att den som fick den födandes smärta på sig höll skinnklänningen. Och kvinnorna i huset turades om att hålla skinnklänningen för Anne Bille. Och min husmor, Christenze, kunde hålla den längst, och man sa så, att det var för att hon aldrig hade haft en man hos sig och därför ägde en jungfrus styrka. Och fram på förmiddagen kom Eiler, Annes man, tillbaka till godset, och han

stod och sparkade i gruset utanför stenstugan och så sa han, jag hörde det, till barnmorskan, att det var väl ett fasligt liv hans hustru förde därinne, och hur ont kunde det göra, och då såg jag barnmorskan knipa ihop ögonen och utan att han förstod vad som hände satte hon på honom skinnklänningen och han föll genast omkull och ropade åh, hjälp mig, jag har så fruktansvärt ont, och så fnissade alla kvinnorna, och så stod Christenze och Ousse och de andra och skrek av skratt, och Ousse sa: Där satte hon allt på dig skinnklänningen, så att du lär dig vad din kvinna genomlider för att sätta dina yngel till världen.

Men varje gång Anne Bille födde, oavsett vem det var som höll skinnklämningen, så dog barnet under dagarna som följde, jag hörde ett av dem skrika som hade det sett döden, och därefter andades det ut vid Anne Billes bröst, inte ens en natt gammal, och andra barn var blå och livlösa, alldeles för små när hon födde dem. Så en dag sa min husmor till Anne: Anne, jag har lagt märke till att du mår dåligt. Kom hem till mig så ska jag ge dig lite fårmjolk. Nu har du fött fyra barn, av vilka inget ännu lever. Låt mig hjälpa dig med att behålla nästa. Och min husmor gick ut och mjölkade ett får. I köket hämtade hon en matsked och fyllde den med mjölk, och när hon hörde Anne ute vid ingången plockade hon med två fingrar upp en spindel ur sin ficka och la den i skeden med mjölk, så att spindeldjuret doldes av vätskan. Så stod hon där med skeden redo när Anne kom in, och Anne gick lydigt mot skeden, och utan ett ord tog Anne skeden i munnen och svalde mjölk och spindel i en munfull, ovetande, och gick sedan sin väg. Hon var gravid i åttonde månaden och full av hopp och ängslan, hon tog emot alla råd. Och när barnet kom var det välskapt, levande, med rätt antal tår och fingrar, en flicka med knubbiga kinder, och där satt Anne i barnsäng och strålade, en lättnadens suck gick inte bara över Nakkebølle gods, utan över hela Sydfyn, äntligen ett friskt och sprittande barn till Anne, och hon lindade det. Men nästa morgon låg barnet kallt i sin vagg. Det var Ousse som hittade det och Anne vände sig bara utan ett ord om på sidan med ryggen mot barnet. Jag låter henne

ligga så att du kan ta farväl, sa Ousse, men Anne svarade inte, och Ousse gick mot köket, hon var tjänsteflicka, för att framföra de sorgliga nyheterna. Och där satt Ousse fortfarande när Anne kom springande med barnet. Det lever, det lever! skrek hon och visade fram det, och Ousse och Anne böjde sig över den nyfödda, och det stämde, ansiktet med de slutna ögonen ryckte och rörde på sig, munnen formade sig med de minsta inledande rörelserna, och läpparna särades långsamt, som för att släppa fram ett frågande ljud. Där ser du, Ousse! ropade Anne. Hon lever! Och barnets mun öppnades och ut kom inte ett ljud, utan en spindel; de stod som förstenade över den nyfödda när spindeln pilade över hennes ansikte och sprang bort och Anne skrek och släppte barnet, dess kropp föll mot stengolvet.